

Izhaja, izvešeni ponedeljek, 4. marca zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Ašiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se po: vso uredništvo pisma se ne sprejemajo, ampak se ne vržejo. Dajate! Anton Gerbec. — Lastnik: Ašiškega št. 20, I. nadstropje. Znaša za mesec: L. 7., 3 mesece: L. 1. — v celotno leto L. 60., za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. Osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L. 1., oglasi denarnih zavodov po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Ašiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Glas, ki ga noče nikdo slišati

Zopet je tu naš znanec, general Bencivenega. Zabil se je v svojo slavofofsko ideologijo in kar noče odnehati, da ne bi narinjal italijanski javnosti svojega strahu pred Slovanstvom! Z neomajno doslednostjo opozarja svoje rojake, da je prva njih patriotična dolžnost: strah pred Slovanstvom! Ta svoj nauk pogreva s tako točnostjo, kakor se pomika kazalec ure od številke do številke. O generalu Bencivenegi si ne smemo dovoliti nobene sodbe; politiku pa moramo že povedati čisto odkrito, da postaja dolgočasen in smešen. V tem bi bilo za nas razloga dovolj, da bi prezirali njegova razlaganja, če ne bi jih vsiljeval na mestu, ki je sicer posvečen resnim stvarim, v reviji, ki je po pravici delna vsega uvaževanja v italijanski javnosti. Le zato zadobiva Bencivenegova smešnost svojo resno stran.

V zadnji številki revije «Echi e Commenti» je objavil Bencivenega članek pod naslovom «Italija, Slovani in Madžarska». Kot podlago za svoja izvajanja je postavil to pot citate iz jugoslovenske «Politike», madžarskega «Pester Lloydja» (pisanega v nemškem jeziku), avstrijskega lista «Das Neue Reich» in romunske «Epoca». Seveda je iztrgal iz dolgih člankov le odlomke, ki jih more izrabljati za svoj klic: Italijani, bojte se Slovanstva! Iz «Politike» podčrtuje izjavo, da le močna Jugoslavija more biti dobra zaveznica Rusije. Jugoslavija da mora motriti Rusijo le s slovenskega, ne pa morda s francoskega ali angleškega vidika. — Iz «Pester Lloydja» je posnel izjavo, da je Italija med vsemi evropskimi državami najbolj zainteresirana na ozemlju, na katerem bivajo Madžari. Ti interesi da se vijejo sporedno z onimi Madžarske. — V listu «Das Neue Reich» mu ugaia izjava, da sta Avstrija in Madžarska «predestinirani» za prijateljske odnose. Morata se medsebojno podpirati, ker sta obe na severu in jugu obkoljeni od slovenskih narodov, ki hočejo razmahati kljub širokim pasom, ki so jih postavile med nje mirovne pogodbe. — Slednjič navaja Bencivenega iz «Epoca» ugotovitev «neutajljivih simpatij» med Italijo in Madžarsko. Načrti bivšega ministrskega predsednika Nittija in bivšega ministra Schanzerja da so bili vedno naklonjeni Madžarski. Schanzer je vedno mislil na to, da bi Madžarsko in Avstrijo pritegnil v italijansko interesno sfero.

Iz take zmesi citatov, iztrganih poljubno z rečenih listov, pogreva Bencivenega to oot svojo staro pesem o nevarnosti Slovanstva in jo naslovlja še posebno na Mussolinijevo vlado. Je sicer to pot toliko previden, da zagotavlja, da noče podžigati nasprotstva med Italijani in Slovani! Prav za prav pa je bil ravno pri tem nepreviden, ker ob njegovi poznani politični ideologiji ne more noben resen človek verjeti temu njegovemu zagotovitvi. Saj ga razveljavlja tudi on sam s svojimi nadaljnjimi izvajanjem, kjer strši italijansko javnost z obnovljenim panslavističnim gibanjem, ki da se izraža v želji Belgrada po zbliznanju z Moskvo! Belgrad da hoče postati zopet predstraža slavizma v Evropi, kakor je bil že pred vojno! Tako zbliznanje da je v medsebojnem interesu Jugoslavije in Rusije.

Cudno se s strani g. Bencivenge slišijo v tem hipu take besede. Sedaj se n. pr. zblizujeta Jugoslavija in — Italija! To pa menda zato, ker računata, da bodo prijateljski odnosi na korist obeh držav. Kak nezmislil bi bil pa, če bi hotel kdo iz tega izvajati zaključek, da hoče Italija s pomočjo Jugoslavije — ogroziti interese in mir ostale Evrope! Da pa v razmerju med Jugoslavijo in Rusijo ima — poleg drugih razlogov — svoj pomen tudi narodni moment: to je menda za vsakega razsodnega človeka najnaravnejša stvar

na svetu! Mari se — ko se razpravlja o odnosih med Italijo in Francijo — ne govori vedno o dveh latinskih narodnih — pobratimih! Kar je na tej strani povsem naravno — plemenska sorodnost — to je g. Bencivenegi v razmerju med dvema slovenskima narodoma — nevarnost za Evropo in posebej še za italijanski narod! Piše namreč: «Ne udajajmo se nikakim iluzijam! Četudi je Jugoslavija razmeroma šibka — v absolutnem smislu — more pa v ambijentu, v katerem se giblje — mali in balkanski sporazum — povzročiti reakcije velikega pomena. Kakor je včeraj zahtevala izhod na morje v Solunu, izraža danes njeno imperialistično in panslavistično misel ena sama beseda! Hoče biti močna, da poda roko Rusiji za vdretje v Dardanele! Ta jugoslovanski program mora Italija zasledovati z nezaupanjem!» In ta Bencivenega, ki tako črno v črno riše «jugoslovensko» in «panslavistično» nevarnost na steno, si upa trditi, da noče podžigati nasprotstva med Italijani in Jugoslovani!

Na to pogreva svojo staro pesem: da se ta slovenska poplava proti Sredozemskemu morju more preprečiti edino le, če se Turki povrnejo v Evropo (v vzhodno Trakijo) in če bodo meje — pa naj so nemške, ali madžarske, ali romunske — tvorile neporušen jez, ki bo ločil severne Slovane od južnih! V skladu s tem strši Bencivenega s «slovenskim koridorom», ki bi ga hotela odpreti Belgrad in Praga. To da je že začelo vznemirjati Avstrijo in Madžarsko. Ti dve državi da se morata strniti v trdno zvezo, da se postavita v bran proti slovenskemu pritisku od severa, tej slovenski poplavi!

Romunom pa daje Bencivenega ukor radi njih postopanja proti Madžarski. Očita jim «nezadostno razumevanje». To da bi moglo izzvati na madžarski strani kak «impulzivni pokret», kar bi moglo biti v prilog Slovanov, ki da čakajo v zasedi! Romuni da bi morali vendar razumeti potrebo trdnega jezca od Švice do Črnege morja. Če bi se ta jez zrušil, bi bila Romunska prva žrtve — slovenske poplave!

Glas vpjiočega v puščavi V tako živih barvah riše slovensko poplavo, drugi pa le — nočejo slišati! Romunska ostaja lepo pri malem sporazumu in priidužila se je Jugoslaviji tudi z rodbinskimi vezmi. In tista Avstrija, ki naj bi se v strahu tresla pred slovensko poplavo, kateri da ji je Belgrad v izhodišče, je poslala ravnokar svojega kancelarja v isti Belgrad, da zasnuje med obema državama tesne gospodarske stike, kar gotovo le pomnoži pomembnost in ugled tega strašnega Belgrada! In to gotovo tudi iz tehtnega političnega razloga, na katerega opozarja tudi — Bencivenega! Dejstvo, da je Avstrija obkoljena od slovenskih narodov, mora biti zanj le razlog, da s temi narodi — radi gospodarskih koristi in tudi radi državne varnosti — živi v dobrih odnosih! Tako govori tudi Romunski njen zemljepisni položaj.

Italija sicer ni obkoljena od slovenskih narodov. Pač pa tvori jo za Julijsko Krajino — to za Italijo politično prevažno ozemlje — slovenski narodi neobhodno potrebno gospodarsko zaledje. In gospoda Mussolinija, ki je nekoliko pametnejši politik, nego je general Bencivenega, tudi ne odvrta strah pred «slovensko poplavo na Sredozemskem morju», da ne bi izvajal politične dogovore, sklenjene med Italijo in Jugoslavijo, in se pripravljala za sklep trgovinskih pogodb kljub gotovosti, da se s tem povzdigne ugled Jugoslavije pred Evropo.

Nehvaležno in obenem smešno vlogo si je izbral g. Bencivenega: vlogo — vpjiočega v puščavi! Njegovega glasu noče nikdo slišati!

kakšno stališče namerava zavzeti moskovska vlada nasproti italijanski vladi. Na to vprašanje je poslal g. Vorovski dne 27. februarja v palačo Chigi to-le izjavo:

«Že v svojem pogovoru dne 5. t. m. z N. E. Mussolinijem sem imel priložnost opozoriti na absolutno pomankanje vsake vezi med delovanjem moje vlade in politično propagando strank na ruskem ozemlju. Obvestil sem svojo vlado o tem pogovoru in sem pooblaščen formalno izjaviti, da se moja vlada ni bavila, se ne bavi in se ne namerava baviti s kako sovražno propagando proti institucijam italijanske kraljevine, in sicer ne samo zaradi obvez, ki jih je sprejela s členom predliminarnega italijansko-ruskega dogovora z dne 26. 12. 1921, temveč tudi ker iskreno želi čim tesneje in čim bolj prijateljsko zbliznanje z Italijo, s katero ima Rusija toliko skupnih političnih, gospodarskih in kulturnih interesov. Vladna izprememba prve dni novembra lanskega leta ni nikakor izpremenila omenjenega stališča moje vlade, katere si nikakor ne prisvaja pravice, da bi se nmešavala v notranje zadeve Italije, ali da bi izražala svoje mnenje o tem, kakšna vlada bi ji prišla bolj prav.

Kar se tiče komunistične Internacionalne — političnega združenja s centralnim sedežem v Moskvi — predstavlja ta organizacijo, ki je povsem neodvisen od vlade sovjetske republike, ki ni nanj vezana z nikakor vezjo ali obvezo in ki je podvržen tliko glede svojega delovanja kolikve glede svoje odgovornosti splošnim

zakonom republike. Ta organizacija izraža v svojih javnih manifestacijah izključno le svoje mnenje in sodbo, in sovjetska vlada ni nikakor odgovorna za izjave in čine te organizacije, kakor tudi ni odgovorna za čine političnih strank, ki delujejo na njenem ozemlju v skladu z državnimi zakoni. Veselilo me bo, če bo ta moja izjava razpršila žalostna nespornost, ki so nastala po pogajanjih, katere so se tako srečno začela pred kakimi tremi meseci, in da bo doprinesla k sklenitvi nameravanega dogovora v korist gospodarskega zbliznanja med našima narodoma.»

Izjave g. Vorovskega — zaključuje agencija «Stefani» — olajšujejo nadaljevanje pogajanj za sklenitev dogovora med Italijo in Rusijo, tem bolj, ker se bodo nekatere ne povsem jasne točke lahko bolj pojasnile.

Mednarodna razstava za zdravstvo
RIM, 3. Povodom stoletnice Pasteurjevega rojstva bo otvorjena meseca junija v Strassburgu mednarodna razstava za zdravstvo. Italija se bo te razstave udeležila s posebnim paviljonom in tu namerava prosvetni minister pokazati najboljše, kar se je v Italiji napravilo na polju šolskega zdravstva.

Jugoslavija
Parastos za blagopokojnim dr. Ivanom Tavčarjem

LJUBLJANA, 3. Včeraj je bil v pravoslavni kapeli vojašnice vojvode Mišića parastos za blagopokojnim dr. Iv. Tavčarjem. Parastosu je prisostvovala vsa pokojnikova rodbina in številni pokojnikovi prijatelji in častilci. Udeležili so se parastosa med drugim veliki župan dr. Vilko Baltić, zastopnik mestne občine mag. ravnatelj dr. Milutin Zarnik, zastopnik delegacije ministrstva financ viš. finančni svetnik Spindler, zastopnik dravske divizijske oblasti polkovnik Bogičević, mnogo drugih uradnikov in oficirjev, zlasti številno pa je bilo zastopano narodno žentstvo. Žalne obrede je opravil prota Dimitrije Jovanović. Sodeloval je celokupni ruski pevski zbor, čigar v srce segajoče petje je napravilo na vse navzoče najgloblji vtis, takisto tudi glinjave svečeničevе molitve za mir in pokoj ter spas pokojnikove duše, za pokoj «raba božjega, brata Ivana».

Gospodarski sporazum z Avstrijo
BELGRAD, 3. Tekom včerajšnjega dneva je obiskal avstrijski odpravnik poslov zunanjega ministra dr. Ninčiča, s katerim je konferiral o vseh vprašanih sporazumih z Avstrijo. V glavnem gre za določitev roka za nadaljevanje pogajanj v svrhu sklenitve definitivne trgovinske pogodbe.

Grška zavlauje solunsko pogodbo

BELGRAD, 3. Grški poslanik je včeraj imel daljšo konferenco z zunanjim ministrom. Poslanik je obvestil jugoslovensko vlado o zadnjih sklepih grške vlade glede ureditve svobodnega pristanišča v Solunu za jugoslovenski eksport in import. Opažati je, da grška vlada skuša pogajanja in s tem definitivno rešitev vprašanja zavleči v nedogleden čas. Nastale so tudi med obema vladama radi tega difference in napetost.

Čehoslovaška
Ustanovitev italijanskega kulturnega zavoda

PRAGA, 3. Včeraj je bil tu slovesno otvorjen institut za italijansko kulturo. Navzočni so bili italijanski poslanik kom. Bordonaro, celokupna vlada z Benešem na čelu, diplomatski zbor, apostolski nuncij, praški župan, načelnik glavnega stana češke vojske, rektor z odposlanstvom univerze, ravnatelj francoskega instituta in vsa italijanska kolonija v Pragi. Govorili so predsednik instituta sen. Zavoral, prof. Tille in prof. Chiurlo.

Zboljšanje gospodarskega položaja
PRAGA, 3. V poslanski zbornici je minister za socialno skrbstvo izjavil, da je čehoslovaška industrija že premagala najhujši del vojne krize. Vlada je posvetila svojo posebno skrb temu problemu in danes je v številnih okrajih industrija v svojem polnem razvoju. Minister Francke je naznanil, da so bili podvzeti odločni ukrepi za znižanje cen in da proučava vlada vprašanje za znižanje železniške tarife.

Številne nemške naročbe v Čehoslovaški
PRAGA, 3. «Narodni Listy» poročajo, da so se razmere v Skodovih delavnicah v Pilznu znatno zboljšale. Po zasedbi ruhrske kotline je došlo mnogo naročb iz Nemčije in iz onstran morja, tako da se je število brezposelnih precej znižalo.

Kroženje papirnatega denarja
PRAGA, 3. Po zadnjem poročilu bančnega urada je bilo 23. februarja v prometu 8.554 milijonov Kč. V primeri s prejšnjim tednom se je torej promet papirnatega denarja znižal za 134 milijonov Kč. Na drugi strani so se rezerve deviz zvišale za 452 milijonov in one zlata za 822 milijonov čehoslovaških kron. Bančni urad izdaja od 1. marca dalje brezobrestne zakladne obveznice po 500, 5000 in 20.000 Kč. za plačanje carin.

Ustanovitev čehoslovaške emisijske banke
PRAGA, 3. Bivši finančni minister Horáček je izjavil uredniku «Prager Presse», da se vlada že več časa bavi s mislijo ustanovitve emisijske banke. Naloge take

banke izvršuje začasno bančni urad, ki pa kot državni urad ne uživa zaupanja gospodarskih krogov. Pokojni minister dr. Rašin se je tudi že bavil s takim načrtom.

Bolgarska

Boj med bolgarskimi anarhisti in policijo
SOFIJA, 3. Sofijska policija je odkrila lokal, kjer so se shajali bolgarski anarhisti na sestanke. Močna policijska četa je obkolila lokal in vdrla vanj. Pri tem je rabila orožje in sta bila dva anarhista ustreljena. Drugi so srečno pobegnili iz lokala v sosedno hišo. Ko je policija lokal zapustila so anarhisti začeli metati nanjo bombe. Ministrski predsednik Stambolijski je odredil stroge odredbe, da se uduši anarhistično gibanje. Izvršenih je bilo več hišnih preiskav.

Za zbliznanje med Jugoslavijo in Bolgarsko

SOFIJA, 3. «Echo de Bulgarie» poroča o sestanku mešane bolgarsko-jugoslovenske komisije v Nišu in pravi, da se po zadnjih razgovorih med bolgarskim in jugoslovenskim ministrskim predsednikom v Belgradu lahko upravičeno smatra, da se bo komisija dala na delo s pomirljivim razpoloženjem in s toplo željo, da doseže svoj cilj. Delo komisije — prvi list — predstavlja prvi praktični korak na poti za zbliznanje med Sofijo in Belgradom.

«Pobeda» piše, da izboljšanje jugoslovensko-bolgarskih odnosov upravičuje upanje, da bo delo komisije mnogo doprineslo k vzpostavitvi dobrih odnosov med obema državama, odnosov, ki morajo biti trajno dobri.

Francija

Strah pred nemško ... vojsko v francoskem senatu — Senat za uvedbo 18 mesečne vojaške službe

PARIZ, 3. Senat. Nadaljuje se razprava o vojaškem službovanju in reorganizaciji vojske. Vojni minister Maginot je izjavil v tozadnem govoru, da vodi Francija politiko, ki gre za to, da se zajamči njena varnost in da se doseže plačanje dolgovanih odškodnin. Francija vroe želi mir, toda biti hoče močna, da prepreči ponovitev sovražnosti, ki so vzrok tolikemu trpljenju. Narediti moramo vse mogoče — je poudarjal govornik — da zajamčimo nedotakljivost naše zemlje in da ukrenemo prisilne mere za izterjanje odškodnin. Nočemo pustolovskih operacij, pač pa trezna in premišljena podjetja. Zato pa moramo razpolagati z 32 divizijami in moramo razen tega uvesti 18 mesečno vojaško službo.

Minister Maginot je nato opozarjal na napore Nemčije za obnovitev njenega vojnega materiala in na uspehe, ki jih je dosegla vkljub nadzorstvu medzavezniške kontrolne komisije. Nemčija razpolaga s 100.000 mož državne brambe, ki so vsi stari in izurjeni vojaki. Nemčija lahko v najkrajšem času potroji število svoje vojske in postavi na bojišče 31 divizij. Minister je opozarjal tudi na ponovne in pogoste vojaške vaje državne brambe in je pripomnil, da je treba k državnim brambi priključiti tudi 150.000 mož policije, ki so skoraj vsi bivši bojevniki. Gre torej za pravo vojaško organizacijo.

Ne trdim — je nadaljeval minister Maginot — da mora ostati 18 mesečna vojaška služba nedotakljiva uvedba francoske vojaške organizacije; vojaški zakoni pač niso neizpremenljivi, temveč se izpreminjajo po razmerah. Smatram pa, da bi se pregrešili s svojo dolžnostjo, ko bi spričo sedanjega položaja v Evropi skrčili vojaško dolžnost pod 18 mesecev. Z 18 mesečno vojaško službo bomo razpolagali s 450.000 izurjenih mož in tega števila ne bomo mogli skrčiti, ne da bi se podajali v nevarnost. Skrčili smo na tretino moč naše vojske in troške za vojsko. Kje je država, ki je podala tak dokaz o svojih miroljubnih namelih? 18 mesečna vojaška služba je v veljavi v mnogo drugih državah. Tudi v sovjetski Rusiji velja 18 mesečna vojaška služba za pešce in 2 in pol letna za druge vojske. Minister je tako-le zaključil svoj govor med odobravanjem senata: Dokler se Versailleska pogodba ne bo spoštovala, dokler bo teptana od sovražnika, dokler ne bomo gotovi, da nismo več izpostavljeni prestanemu trpljenju, mora Francija hraniti vojsko, ki tvori najboljše in najbolj gotovo jamstvo za mir. Francija ni še odložila žalne obleke, še stoje naše razvaline: moramo se spominjati na nje, da Francija more živeti in nadaljevati svojo pot pravičnosti in kulture.

Anglija

Tesna angleško-francoska zveza je porok evropskega mira — Izjave angleškega vojnega ministra

LIVERPOOL, 3. Vojni minister lord Derby je v konservativnem združenju delavcev izjavil, da je iskreno prijateljstvo med Anglijo in Francijo edini porok za mir v Evropi. Versailleska mirovna pogodba, ki je še vedno v veljavi, podeljuje Franciji pravico, da zahteva od Nemčije odškodnino, ki presega mogoče dobro voljo Nemčije, pa je na vsak način potrebno, da plača Nemčija do skrajne meje svojih možnosti. Sicer pa sem prepričan, da si je Francija z zasedbo ruhrske kotline sama sebi gospodarsko škodila in se strinjam s tem, da se Anglija ni udeležila teh operacij. Vendar je moje srce s Francozi in moja glava onstran Rena in Anglija ne bo podvzela ničesar, kar bi znalo ovirati

Francijo v bojevanju za dosego njenih pravic.

Ruhrska kotlina

Položaj v Ruhr

PARIZ, 3. Listi javljajo iz Düsseldorfa: Skoraj povsod v ruhrske kotlini se je vrnil mir. Ne naznanjajo se nikaki incidenti. Mesto Recklinghausen, ki je bilo svoj čas sedež najbolj živahnih agitacij, je sedaj povsem mirno. Ker poštni uradniki niso hoteli prodajati francoskim vojakom poštnih znamk, so francoska oblastva zaplenila vse poštné znamke, ki so jih našla pri višjem poštnem ravnateljstvu v Düsseldorfu. Naredba generala Degoutteja, s katero se občine smatrajo za odgovorne za vsak čin sabotaže, izvršen na njenem ozemlju, se je včeraj prvič uveljavila proti občini Ketturg, kjer je bilo izvršenih več činov sabotaže proti telefonski progi Düsseldorf-Essen. Občina bo morala plačati globo 1 milijona mark. Ker župan globo ni hotel plačati, je bil takoj aretiran. Denar se bo vzel iz občinske blagajne.

Na koblenški progi je bil vzpostavljen reden promet, ki je bil začasno ustavljen zaradi sabotaže. Včeraj se je vpeljal direkten promet med Parizom in Essenom. V Essenju je bil aretiran narednik tamonje policije, ki je skušal pokvariti železniško progo.

V Recklinghausenu je bilo zaplenjenih 80 milijonov mark, namenjenih stavkajočim železničarjem. Županu v Lunenu je bilo ukazano, da tekoma 24 ur vzpostavi dobavljanje električnega toka. V Kastropu je bil razkrit terorističen odbor pod vodstvom nekega mesarja. Ta odbor je imel nalogo nadzorovati in izgnati iz mesta osebe, katerih vedenje ne bo dovolj patriotično. Mesar je bil aretiran. Mestu Bochumu je bila naložena globa 35 milijonov mark zaradi izgrediv v zadnjih dnevih in zaradi ukrepov vojaških oblastev se zdi, da se je vedenja mestnega sveta. Spričo energičnih ukrepov vojaških oblastev se zdi, da se je položaj v Bochumu znatno izboljšal. Listi so začeli zopet izhajati, toda pišejo mešanico bolj zmerno. Župan je sam pozval mešanstvo, naj se vzdrži neumestnih izgrediv.

Iz Vedana so odpeljali včeraj v Francijo 3 vlake s premogom, v Italijo, Svico in Nizozemsko so jih odpeljali 12. Iz Hohenwerberga sta odšla dva vlaka v Francijo, eden pa v Belgijo. V Wedau so včeraj pripeljali zopet 100 vagonov zaplenjenega premoga. Francoska oblastva so včeraj zaplenila veliko popravilnih strojev v Mülheimu. Na postaji v Mülheimu je bilo včeraj zaplenjenih 60 vagonov koksa, 30 vagonov premoga, 15 lokomotiv, 100 lokomotiv v popravilu in skladišče s 8400 tonami koksa in veliko množino železniškega materiala.

Na delo je bilo vzetih včeraj 60 specializiranih delavcev. Skupno je bilo doslej vzetih na delo 700 nemških delavcev. Dohodki od železniškega prometa v sami francosko-belgijski zoni v mesecu februarju znašajo 120 milijonov mark vkljub skrcenju prometa. Nemškemu prebivalstvu je bila dovoljena vožnja v vojaških vlakih. Tudi poštné poštijaltnice se bodo sprejemale na vojaške vlake.

Nadalje javljajo listi iz Düsseldorfa, da sta bila izgnana prvi in drugi župan iz Offenburga.

Na drugi strani je bilo izdano oficijozno poročilo, ki pravi: Nemški statistični urad je objavil uradne podatke o proizvodnjah premoga. V tem poročilu se je omejil na skupne podatke iz vse Nemčije, ne da bi jih razdelil po posameznih premogovnih zonah, kakor je to delal doslej. Meseca januarja se je po tej statistiki izklopalo 1.730.000 ton premoga nasproti 12.160.000, ki so se izklopale januarja 1922. Nesorazmerje med obema številkami je očitno pretirano. Francosko-belgijska vojska je prišla v Ruhr dne 11. januarja, in važnejši premogovni kraji so bili zasedeni še-le nekoliko dni pozneje. Na drugi strani se je bojkotiranje začelo proti koncu januarja. Če bi se hoteli upravičiti nemški podatki, bi treba torej predpostaviti, da se je proizvodnja premoga v ruhrske kotlini zmanjšala za 60% tudi pred prihodom zaveznikov in da se po njihovem prihodu ni izklopala niti ena tona premoga. To pa n. točno.

Izgoni in obsodbe

PARIZ, 3. Poročajo iz Düsseldorfa, da sta bila izgnana prvi in drugi župan v Offenburgu.

Na splošno je položaj neizpremenjen, le tu pa tam prihaja do incidentov med prebivalstvom in vojski. Demonstracije v Gelsenkirchenu, Recklinghausenu in Essenju ponehujejo. Razne sankcije so dosegle zaželjeni uspeh, razorožitev in izgon policijskih agentov sta mnogo doprinesla k splošnemu pomirjenju.

Vojno sodišče v Mainzu je obsodilo prvega in drugega župana v Pirmansonsu na 4 oziroma 5 let ječe in na 10 oziroma 15 milijonov mark globe, ker nista hotela izvršiti nekega sklepa visoke zavezniške komisije.

Darmstadt zaseden

BERLIN, 3. Wollbureau poroča iz Mannheima, da so davi prekoračile francoske čete Ren in zasedle mesto Darmstadt.

50 milijonov dolarjev novih državnih obveznic

BERLIN, 3. Poslanska zbornica je v tretjem branju odobrila načrt zakona za izdajo 50 milijonov dolarjev zakladnih obveznic.

Pismo iz Jugoslavije

V Ljubljani, 1. marca 1923.

V zunanji politiki imamo znamenovitost v zadnjih časih dva važna dogodka, namreč izvršitev že davno sklenjenih dogovorov z Italijo in Seipelov obisk v Beogradu, ki je imel za posledico tudi ureditev mnogih vseh vrst gospodarskega značaja med obema državama. O obeh zadevah je tudi »Edinost« že obširno poročala, zato ne bom ponavljal že gotovo vsem znanih podrobnosti, pač se mi pa zdi potrebno opozoriti na vtis, ki sta ga napravila ta dva dogodka na široko javnost.

Glede izpraznitve tretje zone sem že poročal. Zavlačevala in objubovala se je tako dolgo, da smo se že kar navadili na dosedanje stanje, čeprav nas je rezalo globoko v meso. Umevno je tedaj, da nas je Mussolini prav prijetno presenetil, ko je pokazal končno resno voljo rešiti to mučno zadevo. Je večkrat sem pa naglasil, da zanima Slovence pri tej zadevi v prvi vrsti vprašanje Delte in Barosa, ki bi bili pri sedanjih razmerah za Slovence izhodni gospodarski dveji v široki svet. Toda baš usoda teh dveh postojank je zavita še vedno v gosto temo, kajti tudi naša belgrajska vlada nekam sumljivo molči, tako da se prav bojimo kakih kravih kupcij med obojestranskimi diplomati. Če ne po prejšnjem, bodočemu parlamentu bo morala dati vlada v tem pogledu točen obračun. Eno je pa gotovo: če se nam kljub dogovorom in slovesnim obljubam Delta in Baros vendarle izpulita, potem je tudi usoda Reke zapetena, kajti Jugoslavija bo prisiljena zgraditi čim prej v Kvarneru lastno pristanišče, kar bi povzročilo končni in trajni propad Reke, ki more živeti izključno le od svojega zaledja.

Mnogo prahu je vzbudil tudi prihod avstrijskega kancelarja Seipla v Beograd. Ob tej priliki je bilo sklenjenih med obema državama več gospodarskih dogovorov, ki za Slovence niso izpadli ravno najpovoljnejše. Za kancelarjev prihod je bila vlada skoro docela nepraviljena, zato prihajajo šele sedaj polagoma na dan hude posledice, ki jih bodo imeli sklenjeni dogovori zlasti za Slovence, ki so pri njih najbolj zainteresirani. Posamezniki in različne korporacije imajo namreč tirjati od Avstrije skoro stotonsiljske vrednosti, toda namesto da bi jih dobili sedaj v oni valuti, v kakršni so jih naložili (namreč zlati), so dolžni v teh dogovorih relacijo 100 a. K. 8 Din. Končno besedo ima izpregovoriti v tem pogledu sicer še parlament, toda po dosedanjih izkušnjah ni upati več na kaj boljšega. Enako neprijetno je vplivala tudi naša popustljivost glede zloglasnih raznoročevalnih društev »Schulvereine« in »Südmarke«, katerima se baje vrne vse imetje. Toda če pogledamo vsem tem stvarim mirno in brez predsodkov v oči, tedaj moramo priznati, da so le najmanjša posledica vseh dosedanjih diplomatskih neuspehov na vseh frontah, ti pa zopet posledica splošnih neurejenih razmer, s kakršnimi se ima boriti vsaka mlada, iz revolucije porojena država. Prepričani smo pa, da ni več daleč čas, ko bomo to našo hišo na znotraj že toliko uredili in konsolidirali, da bomo tudi na zunanji lahko pokazali ono moč, ki jo naša država faktično predstavlja.

Sicer smo sedaj na visku volivne borbe, kajti v nedeljo štirinajst dni bomo stali že pred volivnimi škrinjami. Kar sem trdil že v vseh svojih dosedanjih pismih, namreč da gre pri teh volitvah samo za usodo tako hvaljene in tako preklinjane vidovdanske ustave, to je potrdil pred kratkim tudi sam šef sedanje vlade in najmočnejše stranke v državi, g. Nikola Pašić. V tem tonu izzveneva tudi uradni volivni manifest radikalcev, ki je izšel po dolgem pričakovanju šele te dni. Zanimivo je pa, da so začeli radikali že sami na tihem dvomiti o realizaciji vidovdanske ustave, kajti manifest ne izključuje možnosti prekleta radikalcev. Ta radikalna poteza je brez dvoma v najtesnejši zvezi s trdovratnim nastopanjem Sl. Protice, ki bo po besedah samega Pašića oskodoval radikale za kakih 40 mandatov. Tudi sicer je opaziti v tej, doslej tako vzorno disciplinirani stranki hudo razrvanost, kajti poleg Proticevih kandidatnih list se je pojavila po srbskih pokrajinah še cela vrsta drugih neoficielnih radikalnih kandidatov.

Končno pa doživljajo podobne krize prav vse stranke, razlika je le ta, da imajo nekatere stranke v istem volivnem okraju po več kandidatnih list, druge so se pa razbile na več manjših stranic. Kaos je torej popoln in neki belgrajski list je te dni naštel celih 32 strank, ki se potegujejo za zaupanje volivcev. Gotovo je pa, da je pri tem še nekaj manjših lokalnih stranic izpuštil. Če bi sesteli vse stranke in vse oddvojene kandidature, tedaj bi jih našli gotovo čez 50, kandidatov pa nad 3000 in to za 312 mandatov.

Da je v teh razmerah popolnoma nemogoče prorokovati glede bodoče vlade, je seveda popolnoma jasno.

Tudi v Sloveniji je seveda volivna borba na visku. Slovenija tvori tri volivna okrožja, namreč Ljubljano z 1 poslancem, Kranjsko z 10 poslanci in Štajersko s 15 poslanci, vloženih je bilo pa, kakor sem že poročal, v Ljubljani 7 list, na Kranjskem 8, na Štajerskem pa celih 11. Kandidirajo sledeče stranke:

- 1.) Slovenska ljudska stranka (Korošec),
- 2.) Samost. kmetijska stranka (Pucelj),
- 3.) Narodna radikalna stranka (Županič),
- 4.) Jugoslov. demokratska stranka (Kukovec),
- 5.) Narodno-socialistična stranka (Deržić),
- 6.) Narodna ljudska stranka (Šušteršič),
- 7.) Socialistična stranka Jugoslavije (Bernot).

8.) Socialistična stranka delovnega ljudstva (Fabjančič-Perič),

9.) Slovenska republikanska stranka (dr. Novačan),

10.) Slovenska kmečka republikanska stranka (Radič),

11.) Neodvisna gospodarska stranka,

12.) Nemška stranka.

Obstoji pa poleg tega še »Nar. napredna stranka« (dr. Ravnihar), ki se je zvezala v Ljubljani z JDS v »Napredni blok«. Nekaj strank ni vložilo v vseh volivnih okrajskih kandidatnih list, nekaj kandidatov je pa sodišče potem še naknadno zavrnilo, ker niso odgovarjale zakonitim predpisom. Po dosedanjem razpoloženju sodeč, odnese veliko večino mandatov dr. Korošec, nekaj uspehov bodeta imeli dalje Samost. kmetijska stranka in pa Socialistična stranka delovnega ljudstva, dočim se bodo morale nekatere ostale zadovoljiti kvečjemu z enim mandatom, večina pa seveda z nobenim, kajti vseh mandatov je, kakor rečeno, samo 26.

Vsi z napetostjo pričakujemo volivnega rezultata, kajti vsak upa, da dobi po volitvah naša notranja politika vendarle že neko trdno smer, ki nam je tako potrebna, potem naj bo pa že tako ali tako. Toda poznavalci razmer trdijo, da tudi sedanje volitve še ne prinesejo končne razjasnitve, vsled česar bo treba že v najbližji bodočnosti še enih. Pričakovati je namreč, da ne prodrejo ne centralisti in ne decentralisti s toliko večino, da bi mogli sestaviti trdno in trajno delavno vlado. V tem slučaju bomo torej doživeli že v dolednji bodočnosti še en volivni boj, toda bojmo se, da ne bo ta še hujši, nega je sedanj.

P. St.

Italijanski sistem iztirjevanja davkov

Kakor smo naznanili pretekli petek med »Dnevni vestimi«, so bile pred kratkim raztegnjene italijanske postavne določbe o iztirjevanju izravnih davkov tudi na naše kraje. Odlok, s katerim se je to zgodilo, tvori en korak dalje nasproti glavnemu cilju, ki si ga je postavila sedanja vlada v svoji politiki napram novim pokrajinam, namreč k takojšnemu izenačenju naših krajev s stariimi pokrajinami kraljevstva. Vladi se na tem polju strahovito mudi in tozadevni odloki si sledijo eden za drugim z neopredeljeno naglico, kakor da bi skakali iz kakega avtomata. Eden najglavnejših in najvažnejših odlokov te vrste je brez dvoma ravnokar omenjeni odlok, s katerim se uvaja v naše kraje italijanski način iztirjevanja izravnih davkov, kajti ta odlok se nanaša na državljansko dolžnost, ki zahteva od našega ljudstva sprito sedanjih žalostnih in neznosnih gospodarskih razmer čedalje večji napor in čedalje večje žrtve. Zraven tega pa si ne sme našo ljudstvo obetati od novega zakona nikakih olajšav, temveč ravno nasprotno: davkoplačevalec bo prišel z dejia pod kap!

Kakšen je torej ta italijanski sistem iztirjevanja davkov? Predvsem velja načelo, ki smo ga naglasili že v naši notici pretekli petek, da se dajajo v Italiji izravni davki v zakup, in sicer po posameznih davčnih okrožjih. Davčno okrožje tvori nekoliko občin skupaj, katere se prostovoljno ali pa po odredbi s strani upravnega oblastva (prefektura) združijo v posebne zveze ali konSORcije, ki so baš v ta namen predpisane po zakonu o iztirjevanju davkov (kr. odlok od 17. X. 1922, št. 1401 in tozadevni pravilnik od 10. VII. 1902, št. 296). Davek vsakega takega okrožja se potem da v zakup potem javne dražbe. Zakupnik se obveže, da izroči davkojemalcu (državi, pokrajini ali občini) dotični davek. Tega opravila zakupnik seveda ne prevzame za stonjo, temveč mu daje zakon pravico do odškodnine, katere pa ne sme znašati v nobenem slučaju več kot 6% davka, ki mu je bil dan v zakup. Vsak zakupnik mora položiti gotovo kavcijo, katere znesek določijo občine oziroma občinske davčne zveze.

Davčni okraj (oz. zveze občin) se potrjujejo za dobo 10 let. Po tem času se lahko preuredijo ali pa zopet potrdijo v prejšnjem obsegu. V juliju zadnjega leta pozove prefekt dotične pokrajine prizadete občinske svete, naj o tej zadevi sklepajo. Občine se morajo nato dogovoriti, ali ostane pri starem ali ne, in v jesenskem zasedanju občinskih svetov se potem napravijo končni sklepi. Ti sklepi se morajo sporočiti najkasneje do 15. oktobra prefekturi, katere vpraša pokrajinske odbore za mnenje in potem odobri sklepe občinskih svetov s svojim posebnim odlokom. Prisilna ustanovitev davčnih občinskih zvez sledi šele potem, ako niso občine sporočile do 15. oktobra nikakega tozadevnega sklepa. V tem slučaju stavi finančna intendantura prefektu svoje predloge glede obrazovanja davčnih zvez. Prefekt jih sporoči občinskim svetom prizadetih občin z nalogom, da morajo o njih sklepati najkasneje do 31. oktobra. Po tem roku izroči prefektura vse tozadevne spise pokrajinskemu svetu, ki se mora nalašč v ta namen sklicati, in zahteva od njega mnenje glede vsakega posameznega sklepa. Ako je to mnenje povoljno, pošlje prefekt odloke in predloge najkasneje do 30. novembra finančnemu ministrstvu, katero določi potem samo s posebnim odlokom pozamezne davčne zveze. (Kakor smo omenili že v petek, so bili ti roki za nove pokrajine znatno skrajšani: davčne zveze morajo biti gotove do 30. junija 1923; posvetovanje občinskih svetov o ustanovitvi teh zvez bi se bilo moralo začeti že v februarju (kakor smo se obvestili, se pa to še ni zgodilo) in tozadevni sklepi občinskih svetov se morajo sporočiti prefektu do 15. marca 1923. (mesto do 15. oktobra). Predlogi prefektura glede prisilne ustanovitve davčnih zvez pa se imajo sporočiti občinam do 15. aprila (mesto 31. oktobra) in prefekt mora poslati ministrstvu tozadevne spise do 15. maja).

Kako se oddajajo davki v zakup? Vsaka davčna zveza (davčni okraj) da, kakor smo rekli zgoraj, davke svojege področja v zakup kak naravnaj (posamezniki) ali juristični (pravni) osebi. V ta namen se vrši javna dražba, katero napove prefektura v sporazumu s finančno intendanturo. V tozadevno razglašeno navedeni kraj, dan in ura dražbe ter pogoji, pod katerimi se vrši. Nadalje je označen tudi največji odstotek odškodnine, ki se ponuja pogajalcem za zakup in s katerim se dražba začne. Vsi tje se ponudbe določijo občinski svet oziroma županski zbor in sicer najkasneje 8 mesecev pred dnem dražbe. Dražbo vodi županski zbor, a prisotne je tudi zastopnik

vlade. Zakup se izroči seveda tistemu, ki se zadovolji z najmanjšim odstotkom odškodnine in tako izvršena oddaja se mora potem predložiti prefekturi v odobritev. Ako je bila dražba brezuspešna ali ako sta prišla samo dva pogajalca, potem se lahko predlagajo županskemu zboru tri osebe, da med njimi izbere zakupnika. Tudi za to izbere je potrebna odobritev od strani prefektura. Ako se tudi na ta način nič ne opravi, potem imenuje prefekt v sporazumu s finančno intendanturo in z občinskimi sveti prizadetih občin davčnega zakupnika uradnim potom s posebnim odlokom.

Davčni okraj (davčna zveza) sklene v zakupnikom posebno zakupno pogodbo (contratto esattoriale). Zakupnik se v tej pogodbi obveže, da bo iztirjal vse tiste davčne, pokrajinske in občinske davke, glede katerih doli izvršilne oznake. Za državne davke preskrbuje seznamne in skrb za njihovo izvršilnost finančni intendant, za občinske, pokrajinske in druge doli klade pa prefektura. Ko doli zakupnik te sezname ali davčne pole, postane dolžnik države za ves znesek in jamči tudi za neiztirjane davke. Zraven tega jamči zakupnik tudi za doli klade, dalje za pristojbine občin in občinskih zvez. V zameno za odškodnino doli zakupnik, kakor smo omenili, en del davka kot odškodnino (ki pa, kakor smo videli, ne sme presegati 6% zakupljenega davka). Zakupniki morajo nositi vse stroške za iztirjevanje davkov in morajo položiti primerno kavcijo. (V novih pokrajinah doličijo to kavcijo finančni intendanture in sicer v obsegu ene šestine vseh davkov, ki so bili iztirjani v posameznih občinah v l. 1922).

Kdo je lahko zakupnik? Zakupnik postane lahko vsaka fizična ali juristična oseba, ki je sposobna za pravna opravila in sklepanje pogodb. V poštev prihajajo torej tudi hranilnice, posojilnice, zadruge itd. Ker pa so kavcije zelo visoke, je krog teh »izvoljenih« zelo omejen. (Večinoma se za te zakupne pogajanje banke). Izključeni pa so že vnaprej: državni in pokrajinski poslanci, državni namestenci, duhovniki, pokrajinski svetniki in namestenci pokrajin, občin in občinskih zvez (ako gre za iste davčne okraje), sorodniki (do drugega kolena) članov pokrajinskega upravnega odbora, članov občinskega odbora, članov županskega zbora; dalje tisti, ki so s prizadeto občino v tožbi, seveda tudi tisti, ki niso sposobni za upravo lastnega premoženja, in končno tisti, ki so bili obsojeni na težke kazni.

Kako se davki plačujejo? Čim prej je zakupnik sezname davkov, postane, kakor smo že rekli, dolžnik države za vsa svoja, obenem pa mu je dana s tem tudi vsa pravica, da zapadle davke iztirja. Vendar pa je iztirjevanje

ludi že urejeno z zakonom. Izravni davki se plačujejo v šestih dvomesečnih obrokih, in sicer 10. februarja, 10. aprila, 10. junija, 10. avgusta, 10. oktobra in 10. decembra. Za plačevanje domačih davkov doličajo pokrajinski zakoni manj obroke, vendar pa ni njih število nikdar manjše nego tri. Ti roki pa morajo zapasti isti dan kot roki za državne davke. Sezname davkov in doklad objavijo županstva sredi tistega meseca, ki je pred mesecem, v katerem davčni obrok zapade. Obenem morajo županstva opozoriti davkoplačevalce na njihov dolg. Dodatni sezname se morajo objaviti v prvi polovici januarja oz. junija meseca. Čim so bili sezname davkov objavljeni, nastane za davkoplačevalca obveza plačila. (Davčni dolg prehaja, ako ni bil poravnani, tudi na dediče). Osem dni, preden poteče rok, pa mora zakupnik poslati vsakemu davkoplačevalcu plačilni opomin (cartella). Na tem listu je označena svota celotnega davka, znesek vsakega obroka in pa koliko odstotkov gre državi, koliko pokrajini in koliko občini. Ako zakupnik tega ne napravi o pravem času, izgubi pravico do glob, katerim zapade davkoplačevalec; ako ne plača o pravem času. Ravno tako mora zakupnik naznaniti 8 dni prej, kateri dan onega tedna, ki sledi poteklemu roku, pride v občino, da iztirja zastale obroke. Končno mora zakupnik imeti v kraju, ki se doliči v zakupni pogodbi, svojo pisarno, katere mora biti ob določenih dnevih in urah odprta. Davki se lahko plačujejo osebno ali pa potom poštinih nakaznic. Pri vsakem plačnem znesku mora davkoplačevalec omeniti, kateri davek hoče plačati z omenjeno svoto. Ako tega ne navede, razdeli davkar svoto v enakih delih na državne, pokrajinske in občinske davke.

To bi bila v glavnem vsebina zakonov, ki so bili raztegnjeni na naše kraje z odlokom od 11. januarja 1923, št. 117, in ki se bodo začeli izvajati (vsaj deloma) že prihodnje leto. Kakor znano, se izvajajo doličila o iztirjevanju davkov v Italiji zelo strogo. Naši davkoplačevalci bodo vsled tega zelo udarjeni in bi bili naravnost zadavljeni, ako se sedanji davki, ki so mnogo večji nego v starih pokrajinah, znatno ne znižajo. To bi pa bilo le neznanstveno blažilo, ako se ne izvede temeljna reforma predvsem glede eksistenčnega minimuma, ki znaša sedaj srednjeevropsko svoto 1600 lir. V tem smislu bi bila potrebna primerna akcija, kajti ako ostane pri starem davkoplačevalci novih pokrajin ne bodo mogli dolgo zmagovati neznosnega davčnega bremena. In po »novem« nazadnjaškem zakupnem sistemu seveda še manj kot pod režimom iztirjevanja s strani države potom državnih davkarjev!

DNEVNE VESTI

POLITIČNO DRUŠTVO »EDINOST« V TRSTU. V ponedeljek 5. t. m. se vrši v navadnih prostorih in ob navadni uri običajni sestanek. Predsednik.

Smrti kosa. Te dni nam je vzela neizprosna smrt nenadoma enega izmed najboljših narodnjakov: Dragutina Mikuličič. Naš tržaški list ima sveto dolžnost, da se ob tej priliki pobavi s tem našim junakom, ki je mnogo žrtvoval za naš narod. Ni ga bilo daleč na okrog moža, ki bi imel v prsih boljše srce; ni ga bilo siromaka, ki bi prišel na njegova vrata prositi milosčine in bi odšel praznih rok; ni ga bilo duševno potrtega, ki bi ne bil dobil pri njem tolažbe, čeprav je njega samega težil položaj sedanjih težkih časov, vsako narodno društvo je našlo vedno pri njem radodarno roko. Večkrat se je pritoževal, da mu živci ne vzdržijo napora, ki ga zahteva dandanes poslovanje v velikem obratu, a vendar je delal neumorno in umrl na delu, izpolnjeval svojo dolžnost, kakor vedno, vestno in pošteno: prava slovska duša! Jokaj revež! Jokaj narod! Objokujta onega energičnega in velikodušnega moža, ker izgubila sta prvi najboljše dobrotnika, a drugi enega izmed tistih požrtvovalnih mož, katerih najsvetejša misel je narod in katerih delovanje je posvečeno edinole temu.

Ah, ta nesrečna beseda kultura. V večerajšnjem »Popotu di Trieste« je neki dopisnik, ki se imenuje Gidia, napravil skromen poskus, da bi posnemal elegantno in lahko spretnost nekaterih italijanskih časnikov, ki jo kažejo včasih v opisu vnanjega gotovih razmer in položajev. Gospod Gidia opisuje, nezanimivo, svoj nezanimiv sprehod po Sušaku na predvečer izpraznitve ter je postavil v svoje poročilo med drugim tudi sledeči stavek: »Tu na Sušaku je bilo nekoliko (napisov) v italijanskem jeziku, toda sedaj so vsi naglo izginili, in tistih par, ki so ostali, so pomazani. Civilizacija enega in trojnega kraljevstva! Iz nekaterih opazk v članku gospoda Gidia sklepamo, da on že dlje časa diha naš julijški zrak. Kako more potem priti do tako napačne opazke? Ali je pozabil, kaj se je zgodilo s hrvaškimi in slovenskimi napisi širom naše male julijske domaćije? Razumemo njegovo bol, ko je videl na Sušaku pomazane italijanske napise, ni to lepo, in ne pade nam na misel, da bi kaj takega branili. Toda kak res elegantni italijanski tovariši gospoda Gidia bi bil v tem primeru mogoče pomislil, da je civilizacija le ena, da je imajo vsi narodi nekoliko, da pa je tudi vsem narodom še nekoliko manjka, in namesto originalne Gidijske opazke »Civiltà del regno uno e trino« bi bil mogoče stavil opazko, ki ni originalna, zato pa resnična: »Tutto il mondo è paese«.

Kako se malavarnajo Italijanske šole. Iz Juršičev pri Vodnjanu nam poročajo: V naši vasi ni niti enega Italijana, imamo samo enega Italijana, Vrtovčiča po imenu, kateri pa tudi ne razume besedice italijanske. Pred par tedni je dobil Vrtovčič visoko nalogo: Vodnjanski župan Delton mu je ukazal, naj nabira v svojem selu podpise za italijansko šolo, katere naj bi stopila na mesto dosedanje hrvaške. Vrtovčič je bil toliko pošten, da je odgovoril, da v Juršičih ni niti enega Italijana in niti enega človeka, kateri bi želel italijansko šolo, a zvitji Delton mu je odgovoril, da zadostuje le njegov in še kak drug podpis in stvar bo v redu. Vrtovčič je nato pokorno podpisal prošnjo in dodal še imeni dveh drugih kmetov. Tolažil se je mogoče

bil skozi tri leta patrijarh v Ogleju, kjer se je posebno posvečal starinoslovskim študijam. Užival da je veliko popularnost med prebivalstvom in bil je prežet »prosvitljenega patriotizma«.

Vse lepo. So to čednosti, ki ga v visoki meri usposobljajo za škola v kaki italijanski škofiji. V naši narodno mešani škofiji pa bo — brez poznavanja krajev, razmer, ljudi in jezika večine vernikov — naletal na iste težave, ki so njegovega prednika onemogočile. Imenovanje tega prelata bo najbrže zopet eksperiment, ki ga ne bo venčal zaželjeni uspeh.

Zakaj so Serrattija aretirali? Poročali smo že, da je vlada dela pod ključ Serrattija, ravna telja lista »Avanti« in enega prvakov italijanske socialistične stranke. Aretirali pa so še dvanajst drugih urednikov recenega lista. Te poslednje so zaprli radi komentarja, ki ga je priobčil »Avanti« o aretaciji Serrattija. Oblastvo je videlo v izvajanju bistvo žaljenja vlade. Glede aretacije Serrattija pa javlja neka poluradna nota, da je vzrok v manifestu moskovske internacionale italijanskemu narodu z dne 21. januarja 1923, priobčenem v »Avantiju«. V recenem manifestu je bilo — pravi poluradna nota — rečeno med drugim, da so italijanski delavci potisnjeni v položaj kitaljskih »kuljev« in egiptovskih »felahov«. (»Kuli« so na Kitajskem dninarji, ki morajo opravljati dela, katere so morali pred odpravo trgovine s sužnji opravljati nakupljeni črnci. »Felah« pa je ime za prebivalstvo, ki v Egiptu opravlja poljedelska dela). »Ves manifest je tvoril obrekovanje fasizma in fasistovske vlade. Ker pa se — zaključuje nota — fasistovska vlada ne pušča obrekovati nekažnjeno in ne pušča svobodne roke svojim sovražnikom, je naravno, da je tudi Serrattija zvala usoda drugih. — Ne da bi hoteli braniti Serrattija, ali italijanske maksimaliste — saj nas ločujejo od te stranke načelna politična navzkrižja — vendar moramo reči, da se nam čudno zdi, da je prišlo do aretacije kar dvanajstostor urednikov, ker pa imena država dovolj drugih izdatnih sredstev za razplogo za pobiranje — nevarnih idej. Z zapiranjem poedinih oseb pa se ne zapirajo ideje. Opravičevanje v poluradni noti pa je ponesrečeno tudi zato, ker govori le o žaljenju vlade in o sovrastvu proti nji. »Žaljenje vlade« je kaj nedoloben in raztegljiv pojem. Če se prav hoče, se more tudi vsako po ustavnem zakonu dopuščeno kritiko o politiki vlade označiti za »žaljenje«. To bi pa bilo zanikanje duha in vsebine ne samo ustavnosti, temveč tudi državnosti same.

Kako se to strinja? Vsi italijanski listi so poročali te dni, da pripravljajo na Sušaku slovesen sprejem jugoslovenskim četam. Po vsem mestu da so razvešene zastave. Ko pa so se razširjali glasovi, da bi tem povodom moglo priti na Sušaku do protitalijanskih demonstracij, je oporekal eden istih italijanskih listov, češ da je ta bojazen neupravičena, ker so si italijanske čete s svojim taktnim postopanjem pridobile na Sušaku splošno spoštovanje, tako da Sušanci skoro obhajujejo, da je prišlo do izpraznitve? Kako se vesti o slovesnem sprejemu in o strahu pred protitalijanskimi demonstracijami strinja s trditvijo o obžalovanju? Kako more kdo obžalovati kak dogodek in se ga ob enem — veseliti?

Dan sodbe. Povodom obsodbe Marežičanov piše »Istarska Rijeka« med drugim: »Tisti, ki so izrekli obsodbo, so sodili po svoji vesti in po največji strogosti zakona. Pred svojo vestjo in pred Bogom naj odgovarjajo sami! Mi hočemo tu le povdariti, kaj pomenijo Marežiče v žalostni zgodovini našega naroda. Marežiče nudijo epizodo v dolgi verigi bojev, ki jih je preživel naš narod v borbi za svojo zemljo, svoj jezik in svoj narodni obstanek. Pred vsem moramo vprašati: Ima-li narod pravico, da brani svoj obstanek, kulturo, jezik in gospodarsko neodvisnost? Da! To pravico ima vsak človek. Še več: človek je dolžan braniti svoje življenje in življenje svoje rodbine. Ako so razbojniki napadli kmetovo hišo, da bi mu ugrabili dete — kaj mora storiti kmet? Dolžan je braniti hišo in dete pred tatovi! Ko je oče na smrtni postelji izročil svoje imetje sinu, je storil to, da sin čuva brati to imetje in ga izroči svojim potomcem.

Tak oče, tak kmet je naš narod. Drugorodci bi mu hoteli odvzeti našo skupno dedščino; naš jezik, naše šole in tako po vrsti dalje. Hotel bi očetu odvzeti srce njegovega deteta. Mari ni morda naš narod dolžan, da brani svoj posest in duše svojih otrok? To je naša sveta dolžnost po vseh božjih in človeških pravih. Naš jezik in naša narodnost nista stvar, ki bi jo smeli prodati. Ti svetinji sta nam izročeni, da ju čuvamo in izročimo svoji deci. Pride dan, ko bo ta narod poklican pred sodbo sveta: slovska Istra, kje so izročene ti svetinje? Kje je tvoj jezik? Kje so v cerkvah tiste stare molitve? Mari ste za čašo vina prodali svoje svetinje? In na ta dan vstanete tudi naši mrtvi dedje: kje je naša zemlja? Komu ste izročili svojo dedščino, oskropljeno z našo krvjo? Mari ste izročili tujcem našo dečo, sela njive, vinograde, šume itd? Mi pa nočemo na dan sodbe ostati osramočeni pred velikim Sodnikom, človečanstvom in svojimi dedji. Vedno hočemo trdno držati in braniti naše svetinje: svoje domove, rodbine in vasi. To je naša sveta dolžnost — to je delo, o katerem bo sam Sodnik zahteval računa od nas! V tej borbi je konflikt kaj majhen dogodek. Strašno so kaznovani tisti, ki so branili svoje domove. S tem pa nikakor ne odobravamo načina kakor so obsojenci to storili. Na vsak način pa je glavna krivda pri onih, ki so izvršili napad na vasa in ki se z vsemi silami borijo za raznarodovanje Istre.

Slepar oslepar tihotapce. Francoski kupčevalci so nakupovali v Carigradu zlat denar, vtihotapljen iz Rusije in Rumunske. Ta denar so potem vtihotapljali v Pariz. Tako so imeli nekoč zopet pri sebi v vlakcu 600.000 komadov zlatih frankov. Kar se je prijavil v vozu neki človek, ki se je izdal za uradnika italijanske carinarske urada. Preiskal je prtljago ter je pri tem zasledil zaboje z zlatom — seveda krivo označene. Zaplenil jih je. Kmalu pa se prišli tihotapci na to, da so nasledil drznuo skleparju. Obvestili so redarstvo, ki se mu je po dolgem trudu posrečilo zalotiti sleparja. Prijeli so ga v Berlinu. Je to neki italijanski lekarnar, z imenom Armatorri, ki je slučajno izvedel, kaj vozi s seboj tihotapci. Na mojstrski način je igral vlogo carinarskega uradnika. Takoj na to je v družbi svoje »prijatelje« odpotoval v Benetke, a od tam v Bruselj in dalje v Berlin. Tu je prodal svoj bogati plen ter pri bankah naložil dolžbene marke. Toda, kakor je bil popeljen srečen s svojim — podjetjem, tako je imel smolo v zadnjem odločilnem hipu. Prijeli so ga ravno v trenutku, ko je hotel odpotovati na Švedsko, da bi tam kupil kako mirodilnico ter živel od priseljarjenja denarja kot »mren in pošten državljan«. Sedaj je v gostih pri berlinski kriminalni policiji. Dogodek pa ima svojo pikantno primes v tem, da se sedaj Francija in Italija prereka, kje

haj sodijo in obsodijo tega velikega «carinar-kega uradnika». Za podjetje tihotapce pa ostaja le grenko dejstvo, da «svoji» zlatnikov ne bodo videli več, če se jim ne dogodi še kaj drugega.

Iz Barkoveli. Zalostna je bila lanijska naša bočevnica, letos je sploh nismo mogli prirediti. Vendar naši otroci niso bili po- zabljeni, kasno sicer, toda so bili le obda- rovani. K temu obdarovanju je prispevalo pevsko društvo «Adrija» z 865 L. «Zensko dobrodelno združenje» z 541'50 L. in razni dobrotniki so darovali L 560', skupaj torej L 1966'50. Neimenovani 6 parov hlaček, 2 zinski suknji in 1 deško obleko. Obdaro- vanih je bilo okrog 200 otrok in sicer so dobili največji dečki maje in nogavice, manj revni eno ali drugo, deklice pa oble- ke, blago za srajce, nogavice in ročna dela; nekateri pridnejši so dobili knjige. Kdor ve, kaj danes vse stane, bo vedel, da s sveto, ki je bila na razpolago, ni bilo mogoče delati čudežev. Če je bila storjena kakšna mala napaka v razdeljevanju, naj ne bo zamere, skušalo se bo jo prihodnjič popraviti.

Sv. Križu pri Trstu prirede domači diletantje danes 4. t. m. ob 16. uri dramo v 3 dejanjih «V nižavi» Režira bivši gledališki igralec Ko- kuta. Po igri prosta zabava z domačim orke- strom. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

Društvene vesti

Občni zbor uč. društva za Trst in okolico se vrši danes točno ob 10. uri v rojanski soli. Pred zborovanjem veleznarim predavanje s skriptičnimi projekcijami dra. Pavla Israelija: «Umetnik, njenem postanku, njenem razvoju in o borbi proti tej bolezni». Vabijo se tudi tovaršni nečlani, za člane obvezno. — Odbor.

Kolo. Pevska vaja za danes 5. t. m. odpa- de, ker je pevovodja zadržan.

MDP — Sv. Jakob. Jutri točno ob 20 redni se- stanek. — Predsedn.

Bazovica. Učenci bazovske šole ponovno kološko prireditel v nedeljo, dne 11. marca ob 4. uri popoldne v prostorih konsumnega dru- štva v Bazovici. — Učiteljsko.

Sin. Danes ob 5 popoldne ponovi «Sentia- kobuska čitalnica» v dvorani DKD pri Sv. Ja- kobu to krasno Gangl-ovo dramo. Vsa štiri dejanja drži gledalca v prijetnem napetem pričakovanju, tako da vsako odide s popol- nim zadovoljstvom po končani igri. Pri pre- mijeri je igra pokazala svojo globoko moralno vrednost, pri ponovitvi pa svojo privlačno silo. Prilika je lepa priložnost in ogledajte si to kras- no delo!

Torej, na svidenje danes popoldne! **Solsko društvo podružnica pri Sv. Ivanu** vabi člane in prijatelje društva na redni občni zbor, ki se vrši danes ob 4. uri popoldne v pro- storih otroškega vrta pri Sv. Ivanu s sleden- čim dnevnim redom: 1) Nagovor predsednika, 2) tajnikovo poročilo, 3) blaginjakovo poročilo, 4) izjava pregledovalnega odbora, 5) volitev novega odbora, 6) slučajnosti. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Zlikovci na delu. Prevrtana železna blaginja. V ulici Coroneo št. 1 se nahaja trdnjava z jes- tinami Fonda & Comisso, katero so v zadnjem času vitezih tihga sreda vzel na piko. Pred sinočnim se so odpravili na delo, opremljeni s vsem tatinskimi orodjem. S ponarejenimi ključi so odprli vrata hiše št. 8 v ulici Giosue Carducci ter so tako prišli na notranje dvorišče omenjene hiše; od tam so skozi okno vdrli na dvorišče trdnje Cimadori ter so od- tu prišli skozi stranišče v pisarniške prostore trdnje Fonda & Comisso. Začeli so brskati po vseh predalih in iztikati po vseh kotih. Ker se jim menda to iskanje ni posebno obneslo, so se odločili, da «operirajo» železno blaginjo. V to svrhu so prevrtili trdnjo blaginjo na raznih mestih ter so nato s pomočjo kompliciranih škari prerezali železne plošče. Skozi nastalo odprtino so pohlepno pobrali vse kar je bilo notri opravljenega. Potem so jo z ugrabljenim plenom nepozdravljeni previdno odkurili. Tat- vino je odkril večer jutraj skladiščnik trdnje. Ni bilo mogoče še ugotoviti, koliko škode so povzročili zlikovci s svojim nepričakovanim obiskom.

Blazen tramvajski uslužbenec. Pred sinoč- nim št. je pojavil v baru «Palermo» na preha- jalski XX Settembre št. 33 mlad delavsko ob- ležen človek. Sedel je k mizi ter si naročil kavo. Kmalu potem je prišel nenadoma uga- njati razne burke. Stopil je na mizo in dejal, da je — Mussolini. Govoril je navzočim gostom v oblastnem tonu, z ognjevitimi besedami. Po- slednji so kmalu uvideli, da imajo pred seboj človeka, ki nima glave na pravem mestu. Po- klicali so na lice mesta vitez Trevesa; ta po- slednji je dal prepeljati nesrečnega v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v opazovalnico za umobolne. Imenuje se Kazimir K., star 19 let, tramvajski uslužbenec, stanujoč na trgu Donata.

Rnjževnost in umetnost

«Ženski Svet». Izšla je 3. številka tega lista, ki si je v kratkem času svojega obstanka pri- dobil vsestranske simpatije. Poleg nadaljevanja «Olesje», ruskega romana, prinaša ta številka začetek srednjeveške povesti «Gabrijan in Sembilija». Pisana je v prostih verzih in bo obsegala — kakor ešliamo — 14 poglavij, 14 postaj križevega pota, po katerem sta hodila «močni vitez Gabrijan in lepa devica Sembil- ja». Povest ima zgodovinsko podlago in je polna poezije. Med članki čitamo zopet poučen hi- gijski spis o «Dežjih igraha», v katerem opozarja zdravnik dr. M. Jovanović na razne nevarnosti, ki prete deci polom igrač. V član- ku «Kam?» govori priznana strokovnjakinja Anica Sebarjeva o pouku in vzgoji slabo na- darjenih otrok. Med sotrudnicami vidimo staro Trščanko Ivanko Klemenčič, ki je pred leti urejevala v Trstu «Slovenko», naš prvi ženski list! V zanimivem članku «Tragična žens- ke usode» dokazuje, kako velika je prirodna razlika med žensko in moško dušo. Minka Go- vekarjeva piše prijatelji in ji daje pametne in uvaževanja vredne nasvete v pismu «Kako prvi- zvede moža trajno na dom?». V listu eta tudi dve lepi pesmici Vere Albrechtove in Srečka Kosovele. V «Izvestjih» čitamo mnogo zani- mivih poročil iz ženskega sveta in iz raznih panog ženskega delovanja. Tretja številka nas je pa še posebno iznenadila s priložo za življenje in ročna dela, katere sploh še nismo videli v nobenem slovenskem listu. Tu so pridbene slike uporabnih oblek in perila za odrasle in otroke. Vsi kosi so jako praktični in lahko izvršljivi, za nizko ceno so na razpolago tudi kroji. Posebno zanimivi so okrasiki, ki so se- stavljeni na podlagi narodnih motivov, kar daje zbirki res pristno naš značaj. Idrčanke bo zanimal klekljan vestavek, sestavljen iz srč-

kov in petelinčkov, kar je tudi novost za to panogo. Opozorjamo šivilje in vse, ki se bavijo z ročnimi deli, naj čitajo in pregledajo list; po njegovem navodilu bodo naš izdelek zadobili res karakteristično naše lice in se bodo raz- likovali od povprečnega tovarniškega blaga.

«Ženski Svet» si je na del hvalavredno nalo- go, da pridbuje slike narodnih noš in rešuje pozabljenja dragocene spomine iz narodevega življenja in dela.

Gospodinjaki koledar sem pričakovala z ve- liko nestrpnostjo. Privadila sem se mu tako zbog njegove praktičnosti, da se nisem mogla odločiti, da začnem svoje gospodinjke beležke v kakem novem zapisniku. Onih par let, ko nam ni bil dostopen, sem ga pogrešala prav zelo in jako sem se razveselila, ko se nam je zopet prikazal v preteklem letu. Ker ga tako dolgo ni bilo, sem se bala, da nam tudi letos ne dospe. No dasiravno pozno vendar je prišel in čeprav so si naše gospodinjke po večini pre- skrebele svoj letni zapisnik, vendar jim noben- de ne more nadomestiti koledarja, kojega nam je naša Uta kot izborna gospodinja, ka- tera dobro pozna vse gospodinjke potrebe, tako skrbno priredila, da ji moramo biti vse gospodinjke prav iz srca hvaležne. Zato ga tudi najtopleje priporočam našim gospodinjkam. Ce- na — 4 lire — je razmeroma tako mala, da si ga lahko oskrbe tudi one, ki so si nabavile že kako drugo beležnico. A.

Vesti z Goriškega

Ustanovni občni zbor podružnice «Sol- skega društva» v Gorici. Že dolgo časa se je pripravljalo na ustanovitev podružnice «Sol. društva» v Gorici, vendar pa ni do- danes moglo priti do dejanske ustanovitve. O tem prečnem vprašanju se je razprav- ljal tudi na ustanovnem ob. zboru «Zveze prosvetnih društev» v Gorici dne 25. janua- rja 1923. in se tam toplo priporočalo, da posveti novo ustanovljena institucija svoje moči in svojo posebno skrb organizaciji tega prepotrebne društva. Predsedujoči član priprav. odbora je tedaj obljubil, da bo izraženo željo toplo položil na srce novoizvoljenemu vodstvu, da jo izpolni. Vodstvo «Z. P. D.» je ponovno razprav- lalo o tej misli ter končno poverilo zvez- nemu tajniku, naj ukrene vse primerno, da pride čim prej do osnivanja tega eminen- to kulturnega društva. In res se je že 14. p. m. vršil sestanek, ki je izbral pri- prav. odbor in 25. p. m. je zborovala v Gorici ustanovna glavna skupščina podruž- nice.

Ob precej številni udeležbi do tega dne pripravljenih članov je imenom priprav. odbora otvoril pravnik J. Pavlin pomemb- no zborovanje, zahvaljujoč se prav iskreno vsem za veliko zanimanje in goreče strem- ljenje, ki ga kažejo s svojo prisotnostjo. Ko je zadostil vsem formalnostim, je pov- daril, da niso kljub temu da smo sicer nekoliko pozno prišli z ustanovitvijo, sedaj umestna prav nobena tozadevna očitanja, ker bi nam itak prav nič ne koristila, kve- čjemu bi mogla vzbuditi le kvarno malo- dušje in morda celo odpor. Trdno upa, da bo današnji zbor po svojih močeh pomogel dozdaj mogočno stavbo, pod katero bo naš naraščaj črpal svoje moči in potrebno duševno hrano in da bo naša podružnica tvorila najbolj trden steber velike zgradbe «Solskega društva».

Na to je podala gđ. M. Pečenko kratko, a izčrpno poročilo o poslovnih dobi priprav. odbora. Omenila je večkratne poskuse, ki so se podvzeli, da se položijo temelji po- družnici «Solskega društva» v Gorici. V kratkih besedah je nato orisala stremlje- nja, da bi se ozivilo delo, ki se je moralo zbog vojnih dogodkov prekiniti. Naglašala je žalostno dejstvo, da moramo segati po sredstvih «Solskega društva», če nečemo prepustiti našega naraščaja usodi nekul- turnega raznarodovanja, ko bi človek po vsej pravici pričakoval, da bo šola, ta čisto kulturna ustanova, železna prav vseh ugodnosti, ki jih more in mora v to svrhu nuditi moderna država. Omenjajoč razvoj dogodkov od zborovanja in Sežani, kjer so se bili sešli mnogostevilni odposlanci širum Julijske Krajine, je prešla na kratkotrajno delovanje priprav. odbora, ki mu je bila poverjena skrb postavitv v Gorici, kakor hitro mogoče, podlago sistematičnemu zbi- ranju sredstev za hrvaško-slovensko šolstvo. Ako promatramo kratko dobo, ki je bila odmerjena priprav. odboru in svoto (Lit. 960'), ki jo je med tem časom nabral, smemo trditi, da je svojo nalogo dovolj častno izvršil. Ker moremo že ob pričetku delovanja zaznamovati prav lepe uspehe, smemo z vso gotovostjo upati, da se bo to delovanje razvil in razmahnilo do skrajnih mej možnosti in da bomo dopolnili to, kar smo dosedaj zamudili.

Pri slučajnostih je dal predsednik pre- brati poslano pismo vodstva v Trstu, ki prirčno pozdravlja novo postojanko «Solskega društva». Temu so sledili po-

zdravi zastopniki raznih društev v Gorici, ki so želeli, da bi dosegla mlada podruž- nica največje uspehe in obljubili, da bodo društva, ki so jih semkaj delegirala, po- svečala vse svoje sile in moči uspešnemu razvoju podružnice. Za Akad. ter. društvo «Adrija» je govoril predsednik J. Pavlin, za «Splošno žensko društvo» predsednica ga. Milica dr. Medveščekova, imenom «Zveze prosvetnih društev» predsednik g. dr. J. Bačar in za «Goriško slov. omla- dino» predsednik g. A. Kozman.

Končno se je g. dr. Medvešček v vzne- senih besedah spominjal velikih uspehov, ki jih je imela Gorica na šolskem polju pred vojno, izrazil živo vero, da bomo mogli čim prej zopet zavzeti zgubljene položaje ter se obenem v imenu novoizvoljenega odbora in celega zbora prirčno zahvalil g. J. Pavlinu za iniciativo, ki jo je povzel v svrhu organizacije podružnice «Solskega društva», želeč mu, da bi i na drugih polih javnega delovanja dosegel največje uspehe.

Na to je predsednik g. Pavlin zaključil to važno zborovanje, izražajoč toplo željo in neomajno prepričanje, da se bo organi- zacija «Solskega društva» razvila v mogo- čno drevo, čigar najbolj košata veja bo postala podružnica v Gorici.

Kam smo prišli? Iz Biljane nam pišejo: V soboto je imelo tukajšnje društvo predavanje za svoje člane v svojih prostorih. Predaval je g. prof. I. Terčelj, tajnik «Prosv. Zveze» iz Gorice o vzgoji v družini in občini. Po preda- vanju je pridrvel zdravnik Armando d'Ottone s karabinerji in vprico njih klofufal g. preda- vatelja, ki ni na njegovo surovost nič reagiral. Čudimo se, da se je taka surovost zvršila nad kulturnim delavcem in se zgražamo nad su- rovim činom «inteligenta», ki si je drznil polo- žiti roko na duhovnika, ki skuša s kulturnim delom blaziti moralno povojno razdrapanost! Kar se ni zgodilo pod nobenim režimom brez kazni, to se je zgodilo sedaj vprico ka- rinerjev.

Ris, lepe razmere!

Ajdovščina. Pripravljalni odbor ustanovlja- jočega se «Prosvetnega društva v Ajdovščini» naznanja vsem onim, ki so se nameravali ude- ležiti napovedanega ustanovnega občnega zbo- ra dne 4. t. m., da je prejel od kr. podprek- ture v Gorici sledeči odlok, ki se glasi v pre- vod: «Naznanilo tega odbora glede ustanovi- tve društva se iz ozira na javni red ne more vzeti na znanje, dokler ne bodo končane pre- priprave zadevajajoč potrditev pravil. Vseled tega se odbor poziva, da odloži zborovanje, napovedano za dan 4. marca in da preneha z vsakim delovanjem v izogib posledic predvi- denih v § 36 zakona z dne 15. 11. 1867 št. 134 in neglede na rok, predviden v § 7 istega za- kona. Podprekt.»

Vsi oni, ki so se že prijavili za člane, naj blagovolijo vzeti to na znanje, kakor tudi dej- stvo, da so bila pravila predložena kr. pod- prekturi že 24. oktobra 1922.

Zver v človeški podobi. Vse teden živi Go- rica pod utisom velikega škandala, katerega so razkrili v pondeljek. Povsod se razpravlja o tem nezasišanem dogodku.

V pondeljek so aretirali 43 letnega Antona Lutmana, stavbnega risarja na deželnem odbu- ru in 17 letno Marijo Bosig, v sredo pa 64 let- nega Frana Struklja, bivšega finančnega ofi- ciala. Obdolženi so, da so zapečali in zlorabili nad 20 osem do dvanajstletnih deklic. Neču- veni škandal se je odigral na sledeči način: V ulici Codelli se nahajala dekliška šola «E. Friusta» in v njeni neposredni bližini hiša št. 12, kjer je imela v pritličju na dvorišču Marija Bosig sobo v najemu. Lastnik te hiše je areti- rani Franc Strukelj.

Ko so odhajale deklice iz šole, jih je pričar- koval na ulici Anton Lutman ter jih z zapelj- vivimi obljubami izvajal v sobo Marije Bosig, kjer so ti izvržki uganjali z mladoletnimi žrt- vami najnagnusije orgije. Marija Bosig je pri- tem igrala vlogo posredovalke in je z «dobrim» zgledom spodbujala otroke, da so se lažje dali zapeljati. Preiskava ni še končana in se pričar- kujejo še nova odkritja. Izvršene so bile še dru- ge aratcije, o katerih pa se še hrani molk.

Pol-futuristično gledališče. V Gorici se for- mira pod vodstvom pesnika in časnika Sor- ironja Socarinja igralska družba, ki uprizori v goriškem gledališču v začetku aprila pol- futuristične vaje. Nato nastopi gostovanje po Italiji.

Petdesetletnica. Te dni je praznoval znani goriški zdravnik Dr. Pitamitz petdesetletnico svoje zdravniške prakse. Prijubljenemu zdrav- niku želimo še mnogo leta!

Zlata poroka. 22. t. m. sta Ivan in Neža Tratinik, roditelja znanega trgovca pri Sv. Lu- ciji Ignacija Tratinik obhajala zlato poroko. Slavljena sta še vedno zdrava in sveža, če- ravno imata za seboj že tri četrta stoletja.

Spominski park. V Gorici se je sestavil od- bor, ki si je postavil nalogo zgraditi spominski park, in sicer na prostoru starega pokopališča. Tam bo postavljen tudi spomenik v vojni pad- lim Goricanom.

Tihotapstvo. V četrtek so zasatili orožniki v gozdu pri Čepovanu Leopolda Lebana, L' je bil na sumu kot tihotapec. Našli so pri njem 400 paketov tobaka in sedaj kadi v goriškem zaporu.

hodu lahko potem odpotujete. Nato bo še do- volj časa za vas in za nas, gospod Hartright. Tedaj je prišla h gospodični Halcombe so- barica gospice Fairlie. Govorili sta nekaj po- tihotap in gospodična Halcombe je stopila zopet k meni.

Bila je nemirna. Vemjava se v vsem, gospod Hartright, je dejala. Spoznamela sva se kot se morajo spo- razumeti prijatelji — in zdaj se lahko vrneva proti domu. Naj vam povem resnico, vznemir- nena sem radi Lavre. Poslala mi je povedati, da želi takoj govoriti z mano, in sobarica pravi, da jo je pismo, ki ga je dobila jutraj, silno vznemirilo. To mora biti isto pismo, ki sem ga poslala v hišo, ko sva prihajala prej semkaj.

Šla sva hitro proti domu. Zdaj, ko ste tako dobri, da pravite sami, da sva se spoznamela, gospodična Halcombe, zdaj ko ste moje hvaležnosti in moje posluš- nosti gotovi, vas prosim, povejte mi, kdo — kdo je tisti gospod, s katerim je gospodična Fairlie zaročena?

Odgovorila je raztreseno: Nekaj gospod z velikim premoženjem v Hampshiru.

Hampshire! Domovje Ane Catherick! Zopet in zopet gospod v belem! V tem mora tičati neka skrita usoda!

Postojna. Tamburaško in dramatično dru- štvo «Sovič» v Postojni uprizori v nedeljo dne 11. t. m. v dvorani hotela Paternost ob 8. uri zvečer veselico «Lokalna železnica».

DAROVİ

Od podružnice v Idriji je «Solsko društvo» prejelo L 124.30 in sicer: L 10 kot dar g. Pavle Pojani, L 45 zbirka Sentflorjanskega cerkov- nika, odstotki kvartovcev v čitalnici L 15.40, zbirka gostov pri Leni ob petju g.čne Rožove L 11, dar svetilec pri pogrebništvu «Diana» v Ajdovščini L 12.90. — Srčna hvala!

Jajca so draga meso je drago!

Zato uživajte «PEKATETE», ki so enako redilne kakor meso.

So najcenejše testenine, ker se zelo nakuhajo. 41/1

Mali oglasi

ENONADSTROPNA hiša, v večjem industrijs- kem kraju na Primorskem, v kateri se na- haja nad 50 let dobro idoča trgovina z me- šanim blagom na drobno in debelo, prostorno stanovanje, skladišča, kleti, veliki hlevi, dvorišče, vrt s cvetličnjakom, se prodaja. Cena L 250.000. — Cenjene ponudbe pod «Proda- ja» na upravnistiho. 327

DEKRET za gostilno v tržaški okolici, vzamem v najem. Via del Monte 9, Cavalari 328

POROČNA SOBA, hrastova, predvojno delo, umivalnik s porcelanasto posodo, vzmeti, žimnice, zglavnice, skupaj L 1950. — Corso Garibaldi 29, vrata 6. 329

KAKOR OBICAJNO, smo razposlali tudi letos 1. in 2. številko «Mladici» vsem starim na- ročnikom. Kdor pa ne želi biti naročnik, naj obo izvedo takoj vrne, oziroma nakaze za poslano številko 5 lir. Uprava Mladice Go- ricia, Via Carducci 4. 330

KUHINJA, lakirana, zadnji vzorec, z mramori. Danes odprto. Via Salice 4 pritličje. 331

KUPUJEM razbito staro železo po L 30. — q kosti L 30. — Via S. Maurizio 8. 336

SKLADIŠČE z napeljavno vode in plina, pri- pravno za gostilno ali prodajalno, se prodaja. Naslov pri upravnistiho. 332

TRGOVINA jestvin in mešanega blaga, edina na zelo prometnem kraju, se odda zmnoži osebi. Naslov pri upravnistiho. 322

VILA, z osmimi prostori, z dvema podzemeljs- kima kletima, z gospodarskim poslopjem, dvoriščem, vrtom z ograjo, vodnjakom, zra- ven veliko zemljišče, ne daleč od Trsta, pri prometni železniški postaji in kamolomih, pripravna za vsako obrt, se prodaja. Naslov pri upravnistiho. 323

LOKAL za trgovino, blizu jugoslovanske meje, obstoječa nad 30 let, se takoj odda. Natanč- nejša pojasnila pri Žgur, Črni vrh št. 9, pri Idriji. 273

TRTE cepljene, bele vrste in sadna drevesa se dobijo pri trtnici Ivan Fortić, Preserje, p. Komen. 54

KUPUJEM cunje, železo, papir in plačujem po najvišjih cenah. Molino grande 20, Babič. 324

DEČEK 16 leten, krepak, poštenih starišev, za vsako kmetijsko delo, išče službe. Naslov pri upravnistiho. 326

UČITELJ podučuje citre. Via Molino grand 46/II Azman 325

KOLICANOM naznanjam, da imam zalogo vseh mrtvaških potrebščin po najnižjih ce- nah. Milč, Prosek 280

PRVI veliki živalski in kramarski mesečni se- menj v Sv. Petru na Krasu se vrši 10. marca 1923. 289

KUHARICO, pridno in pošteno sprejema re- stavracija Sosč, Trst, Via Ghega 9. 291

OREHI, mladi, za presajo, jako lepe vrste, pri- bližno sto komadov, visoki 60 cm 1.20 m, so na prodaj pri kmetijski podružnici v Gorenjah. Cena po dogovoru. Naročila spre- jema Ivan Jurca, Gorenje 5, p. Postojna. 300

Krone L 1.68, goldinarje L 4.45 plačam samo danes in jutri Trst, Via Pondeares 6, l. nadstr. desno

In njegovo ime? sem vprašal kolikor sem mogel mirno in hladno.

Percival Glyde. Percival Glyde! Popraševanje Ane Catherick po stanju baronov mi je žinilo — sam ne vem zakaj — skozi možgane. Obstal sem in sem strmel vanjo.

Gospod Percival Glyde, je ponovila, misleč, da jo nisem razumel.

Vitez ali baron? sem vprašal nestrpno in sem se komaj premočeval.

Trenotek je molčala in nato je odgovorila precej hladno: Baron seveda.

IX.

Ne besedice nisva izpregovorila več na poti proti domu. Gospodična Halcombe je šla hitro proti sobi svoje sestre, nato pa v moj atelje, ker jo je skrbelo, da uredim risbe od gospoda Fairlia, ki jih še nisem razbesil.

Ni treba, da opišem svoje misli. Ko me je obiskala čez eno uro gospodična Halcombe, sem bil še vedno nekoliko zmuden. Ona je bila vsa razburjena in je sedla na stol, še predno sem ji ga mogel ponuditi.

Gospod Hartright, je dejala, upala sem, da prenehajo vsaj za danes vse neprijetnosti. Ali zmotila sem se. Neko skrito pobalinstvo je na delu, da plaši mojo sestro pred bližajočo

BABICA sprejema od 12—12. Sprejme noseče na dom. Ljubezna postrežba, Corso Garibaldi 23/1. 304

STROJ za sekanje drv, cirkularna žaga, stru- žnica, motor na bencin, 6 PH, se prodaja po zmernih cenah, Cernuski, Fabio Severo 73 Tist. 305

KROMPIR semenski, več vrst se dobi na Op- činah št. 524 pri F. Sosč (Krapš) v bližini tramvajске postaje 306

SIVALNI STROJ «Singer» zajamčen, se ceno prodaja. Coronco 1, mehanik 308

GOSPODINJE! Zahtevajte povsod pravo če- ško Vondraček-ovo cikorijo znamke «Mira- mar» 311

KROMPIR semenski se dobi v Orleku pri Se- žanih št. 21. Cena po dogovoru. 318

NATAKAR s kavčico, najraje Istran, se sprej- me. Pojasnila v ul. S. Maurizio 3, gostilna 319

POZORI Krone, korale, ziato, platin in zobov- je po najvišjih cenah plačuje edini groslat Bellei Vita, via Madonna 10, l. 32

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — iz- voz. Velika zaloga papirja za zavijanje pi- salnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 30

GLASOVIRJE, harmonije in orgle popravila in uglašuje Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vento št. 5, III. 6

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karak- ter in usodo življenja. Sprejema samo do zadnjega dne aprila v ulici Geppa 10. 293

PAINEXPELLER in Reumazan, izkušeni sred- stvi proti trganju in bolečinam po udih, pleč- hih, križu, se dobijo v lekarni v Ilir. Bi- strici. 29/5

Mesečni semnji v St. Petru na Krasu

za konje, govejo živino, prešiče in drob- nino, kakor tudi

KRAMARSKI SEMNJI

se vršijo od sedaj naprej

dne 10. vsakega meseca.

Ako je ta dan nedelja ali praznik, se vrši semenj naslednji dan. Dosedanji stari živin- ski semnji sedaj odpadejo. (93)

Prvi semenj se vrši v soboto 10. marca.

BRIVNICA

Saško & Ivančič Trst, Piazza Oberdan št. 4. Moderno urejena. Točna postrežba.

Skladišče poljedelskih strojev

Plug št. 5 L 310. — Plug št. 6 L 350. — Plug št. 7 L 370. — Plug št. 8 L 395. — Slamoreznice 25 cm, brez verige L

(Konec)

Kneгинja Katerina Mihajlovna Dolgoroka je bila hči ene najstarejših ruskih plemenitaskih družin. Njen oče ji zapravil vse imetje, pa se je po njegovi smrti car zavzel za vzgojo male kneginje Katerine in njene sestre Marije. Po dovršenih naukih se je Katarina nastanila pri svojem bratu, knezu Mihajlu v Paterhofu, in tu se je zgodilo, da se je takrat 47-letni Aleksander II. na enem svojih sprehodov po paterhofskih parkih zagledal v osemnajstletno Katarino v vsej njeni izredni zreli lepoti. Na nekem sestanku v paviljonu

Najvažnejši ukrep vlade je, da se ima odcepiti od skupine Ansaldo rudokop v Cogne ter ustanoviti samostojna delniška družba, v kateri bo država sama glavna delničarka. Govori se, da bo država prevzela polovico delniške glavnice, ki ima znašati 140 milijonov lir. Primer, da vstopi država kot delničarka v kakšno družbo, je za Italijo nov, in od mnogih

